

สรุปการบรรยาย วิชา ความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน
เรื่อง อาณาเขตทางทะเล (Maritime Zones)
บรรยายโดย ศ.ดร.ประสิทธิ์ เอกบุตร
วันจันทร์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมชั้น ๒ อาคารกาชาปณ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์

ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)

- 12 ไมล์ทะเล (Nautical Miles)
- วัดจากเส้นฐาน (Baselines)
- รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเกือบสมบูรณ์ยกเว้นเฉพาะการผ่านโดยสุจริต (Innocent passage) ของรัฐอื่น (มาตรา 17 อนุสัญญากฎหมายทะเล 1982)
- การผ่านโดยสุจริตหมายถึงการผ่านเข้ามาโดยสุจริตของเรือต่างชาติในทะเลอาณาเขต โดยไม่เข้ามาในน่านน้ำภายใน หรือทำเรือ ยกเว้นกรณีเรือเสีย หรือเหตุสุดวิสัย หรือเรืออับปาง (มาตรา 18) ทั้งนี้ ต้องไม่ทำความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อยของรัฐชายฝั่งด้วย (มาตรา 19 (1)) ถ้าเป็นเรือรบ ทำ
- รัฐชายฝั่งสั่งให้ออกไปจากทะเลอาณาเขตของตนได้ทันที (มาตรา 30) ฝิด
- พื้นอากาศเหนือทะเลอาณาเขตไม่ตกอยู่ภายใต้การผ่านโดยสุจริต ยกเว้นมีข้อตกลงระหว่าง ประเทศต่อกัน (มาตรา 2, 5 ICAO Convention 1944, มาตรา 1 International Air Services Transit Agreement 1944)
- การผ่านอย่างต่อเนื่อง (Transit Passage) หมายถึง การเดินเรือหรือบินผ่านช่องแคบหรือบริเวณ ระหว่างสองทางออกสู่ทะเลหลวงหรือสู่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (มาตรา 38 (2)) และต้องผ่านไปอย่างต่อเนื่อง เว้นแต่จะเข้ามาแวะจอดหรือออกไปจากท่าเรือของรัฐริมฝั่งช่องแคบภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดของรัฐริมฝั่งช่องแคบ

เส้นฐาน (Baselines)

- เส้นฐานปกติ (Normal Baselines) = แนวน้ำลาดตามแนวชายฝั่ง
- เส้นฐานตรง (Straight Baselines) = เส้นตรงลากเชื่อมจุดควบคุมของชายฝั่งที่เกิดจาก สาเหตุต่างๆเช่น
- เส้นตรงลากปิดปากแม่น้ำ หรือ เส้นตรงลากปิดปากอ่าว หรือเส้นตรงลากปิดชายฝั่งที่มี ลักษณะเว้าแหว่งแบบ Fjord
- คดี Anglo-Norwegian Fisheries Case 1951

น่านน้ำภายใน (Internal Water)

- พื้นน้ำที่อยู่ภายในดินแดน เช่นทะเลสาบ แม่น้ำ ฯลฯ
- พื้นน้ำหลังเส้นฐานปกติและเส้นฐานตรง
- รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเหนือน่านน้ำภายในสมบูรณ์เสมือนเป็นดินแดนบนบกของตนเอง
- รัฐหมู่เกาะก็ได้อำนาจอธิปไตยเหนือน่านน้ำภายในของหมู่เกาะด้วย
- ในน่านน้ำภายใน ยกเว้นกรณีน่านน้ำหมู่เกาะ รัฐอื่นจะไม่มีสิทธิอ้างการผ่านโดยสุจริตได้ (มาตรา 50, 52 UNCLOS 1982)

ท่าเรือ (Ports)

- เสรีภาพในการเข้าสู่ท่าเรือ (Freedom of Access to Ports)
- Statute on the International Régime of Maritime Ports วางหลักเสรีภาพในการเข้าสู่ท่าเรือในลักษณะต่างตอบแทนจนกลายเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ
- คดี Arabia v. Arabian American Oil Company (ARAMCO), Award of August 23, 1938 อนุญาโตตุลาการวินิจฉัยว่า ท่าเรือจะต้องเปิดให้เรือของรัฐอื่นเข้าสู่ได้อย่างเสรียกเว้นเมื่อมีประโยชน์จำเป็นอย่างยิ่งของรัฐชายฝั่งที่ทำให้ต้องปิดท่าเรือ เช่นเหตุผลด้านความมั่นคง หรือ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- เรือต่างชาติที่จอดในท่าเรือจะต้องอยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง ยกเว้นเรือที่อับปางขอเข้ามาแวะจอดที่ท่าเรือของรัฐชายฝั่งจะเก็บภาษีศุลกากรกับสินค้าบนเรือไม่ได้
- รัฐธงเรือย่อมมีสิทธิดำเนินคดีความผิดอาญาบนเรือที่ซักธงของตนซึ่งจอดอยู่ที่ท่าเรือของรัฐอื่น ถ้ารัฐเจ้าท่านั้นไม่ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด
- รัฐเจ้าท่ามีอำนาจอธิปไตยที่สอบสวนและดำเนินคดีที่เกิดจากการกระทำผิดของเรือซึ่งจอดอยู่ที่ท่าของตน เช่นการละเมิดกฎหมาย กฎระเบียบของรัฐชายฝั่งที่ออกมาอย่างสอดคล้องกับอนุสัญญากฎหมายทะเล รวมถึงการละเมิดกฎหมายอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กระทำในทะเลอาณาเขตหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งด้วย (มาตรา 218 (1) และ 220 (1))
- ในท่าเรือน้ำลึก รัฐชายฝั่งก็มีเขตอำนาจเหนือท่าเรือน้ำลึกของตนที่สร้างในทะเลอาณาเขตหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนเช่นกัน

เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)

- ความกว้างไม่เกิน 24 N.M. (มาตรา 33 (2))
- รัฐชายฝั่งมีอำนาจควบคุมเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการละเมิดกฎหมายกฎระเบียบทางด้านศุลกากร การเงิน คนเข้าเมือง และสาธารณสุข (มาตรา 33 (1))
- ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาถือเป็นน่านน้ำศุลกากร เจ้าหน้าที่สหรัฐฯทำการจับกุมเรือต่างชาติที่กระทำผิดต่อกฎหมายข้างต้นได้

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ)

- ความกว้างไม่เกิน 200 N.M. (มาตรา 57)
- รัฐชายฝั่งมีสิทธิโดยเฉพาะเจาะจงในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์ อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตใน EEZ
- รัฐอื่นมีเสรีภาพในการเดินเรือและบินผ่าน วางสายเคเบิลและท่อ และมีสิทธิอื่นๆตามอนุสัญญา 1982
- รัฐชายฝั่งต้องกำหนดจำนวนสัตว์น้ำที่จะจับได้และกำหนดขีดความสามารถของตนในการทำประมง (ม. 61 (1), 62 (2))

ไหล่ทวีปตามนัยอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1958

1. ใช้เกณฑ์ความลึกของระดับน้ำทะเลที่ 200 เมตรเมื่อวัดจากผิวน้ำทะเล
2. หรือเกินกว่านั้น หากรัฐภาคีมีความสามารถที่จะแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในระดับที่ลึกเกิน 200 เมตรได้

ไหล่ทวีป (Continental Shelf) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982

- การทอดยาวตามธรรมชาติ (Natural Prolongation)
- ระยะห่าง 200 N.M. (ม. 76 (1))
- รัฐที่มีไหล่ทวีปยาวเกิน 200 N.M. มีทางเลือก

1. ใช้เกณฑ์ 1% ของระยะห่างจากตีนลาดทวีปไปถึงจุดกำหนดเพื่อวัดความหนาของตะกอนหินใต้ไหล่ทวีป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ไหล่ทวีปอาจขยายต่อจากตีนลาดทวีปไปจนถึงจุดกำหนดตรงจุดที่ชั้นหินตะกอน มีความหนาเท่ากับ 1% ของระยะห่างจากตีนลาดทวีปถึงจุดกำหนดนั้น

2. ใช้เกณฑ์ระยะห่าง 60 N.M. จากตีนลาดทวีป

3. ทั้งนี้ไม่เกิน 350 N.M. หรือไม่เกิน 100 N.M. จาก isobath 2500 metres. (ม. 76 (5))

ทะเลหลวง (High Sea)

เสรีภาพในทะเลหลวง 6 ประการ ได้แก่

1. เสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of navigation) ม.90

2. เสรีภาพในการบินผ่าน (Freedom of overflight) ม.39 (3)

3. เสรีภาพในการประมง (Freedom of fishing) ม.116-120

4. เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อ (Freedom to lay submarine cables and pipelines) ม.79, 112-115

5. เสรีภาพในการก่อสร้างเกาะเทียม สิ่งปลูกสร้างและโครงสร้างต่างๆ (Freedom to construct artificial islands, installations and scientific research) ม.147

6. เสรีภาพในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Freedom of scientific research) ม.257, 240-41, 258-62.
